

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Tomus ...**

**Escobar y Mendoza, Antonio de
Lugduni, 1652-1663**

Cap. 1. De reuerentia à filiis parentibus præstanda, eorumque
obligationibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80586](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80586)

LIBER XXXI.
DECALOGI PRÆCEPTVM
QVARTVM.

HISTO, Parentum nomine, quos in honore habendos esse precipitur in quarto Decalogi Præcepto, præcipue qui carnaliter nos genuere debeant intelligi: tamen etiam alij Superiores comprehenduntur: ut Domini respectu seruorum, Prelati erga suos subditos. Principes laici suorum subditorum comparatione, Viri respectu Uxorum, Magistri, & alij huiusmodi Discipulorum, & sibi subditorum respectu. Vnde de obligationibus horum mutuis una, & altera Sectione de more differam.

SECTIO PRIMA.

De Præcepto quarto Decalogi, receptiores sine pugna Sententiæ.

CAPVT I.

De reuerentia à filiis parenti præstanda, eorumque obligationibus.

I
Explicio sensum quarti Decalogi præcepti.

HIC PROPOSITIS primæ Tabulæ præceptis, quæ Dei cultum, honorem, ac amorem respiciunt, explicanda sunt Tabulæ secundæ mandata, quæ ad proximi dilectionem pertinent, sumpto exordio eo, quod primum tenet locum Exo. 20. *Honora patrem tuum, & matrem tuam, ut sis longæuus super terram.* Honoris nomine in hoc præcepto nõ solum intelligitur actus interior, vel exterior honorantis, quo honorans testatur, ac indicat reuerentiam, & præminentiam eius, qui honoratur: sed etiam actus, quo patri in necessitate constituto exhibetur auxilium: actus reuerentiæ, amoris, & submissiõnis, quo ei obediencia præstatur non solum quoad affectum, verum etiam quoad effectum. Nomine autem *Patris* ac *Matris* plura personarum genera intelliguntur, nempe Prelati, Principes, Domini, Mariti, Magistri, & alij huiusmodi. Præceptum verò de honorandis parentibus non solum obligationem filiis, ac subditis cunctis inducit in patres, & superiores suos, verum etiam parentibus, & superioribus in filios, ac subditos. Verba demum illa, *ut sis longæuus super terram*, non solum de longitudine seu diuturnitate vitæ futuræ, sed & de longitudine huius mortalis sunt intelligenda, iuxta illud Pauli *Timo. 4. Pietas ad omnia utilis est, promissionem habens vitæ, quæ nunc est, &*

futura. D. Thom. 2. 2. quest. 68. art. 3. Sotus libr. 2. de iust. question. 4. artic. 5. Reginal. libr. 20. num. 3. & 5. Nauar. sum. cap. 14. numer. 3. & 5. Sayr. in *Clauis*, libr. 7. capit. 4. Moltes. sum. tractat. 2. cap. 18. num. 14. Bonaci tom. 2. d. 6. quest. vni. punct. 1. num. 2.

Profecto filij tenentur parentes amore prosequi, qui amor consistit in odij fuga, quod est præceptum negatiuum: & in expressione signorum amoris, quod est præceptum affirmatiuum obligans ad mandandum parentes saltem cum lubest necessitas, qua prudentis viri iudicio amoris signa exhibere teneantur. Vnde grauiter peccat filius, qui parentis odio prosequitur, vel aliquid graue malum animæ vel corporis illis exoptat: v. g. experendo illis obitum, ut quam primum ineam hereditatem: & hæc circumstantia odij, vel iniuriæ in parentes, Prelatos, seu superiores in confessione est aperienda. Quia habet malitiam pietati parentibus debitæ oppositam. Reginal. libr. 20. n. 7. & 8. Sayr. in *Clauis*, l. 7. c. 5. n. 7. Fill. tr. 28. n. 3. p. 1. Nau. sum. c. 14. n. 1. Tol. l. 5. c. 1.

Tenentur in spirituali necessitate parentibus subuenire. Vnde peccat mortaliter filius, si non curat, ut in mortis articulo se confessione munit: si prohibeat pia legata facere pro animi salute: & sic eorum voluntatem à gerenda restitutione auertat. Reginal. libr. 20. num. 9. Fill. tr. tractat. 18. part. 2. num. 3.

Tenentur eis reuerentiam exhibere, non solum externam, quæ verbis, & aliis signis exhibetur: verum etiam internam, quæ geritur per filiale submissiõnem velut subditi ad Superiorem. Hinc grauiter delinquit filij, qui parentes animo deliberato verbis contumeliosis ad notabilem prouocant iracundiam: & qui in eos verba iactant, quæ sunt ex se grauis iræ excitatiua, etiam si illi re ipsa indignatione

ELSCOBA

Theos. Mo

Tom. III. I

F. IV.

Sec̄ I. De Pr̄cepto IV. Recept. Sent. 233

dignatione non afficiantur. Et qui parentem percutiunt, quamvis sit percussio levis: quia in communi hominum aestimatione gravis iniuria reputatur. Et si manum eleuet ad percutiendum cum sufficienti deliberatione. Et qui dedignantur parentem agnoscere, maledictaque in parentem vinum aut mortuum iactitat. Verum à mortali excularem filium, qui exterius solum simularet parentem non agnoscere ex causa iusta v. gr. si parens sit infamis, proditor, vel hæreticus. Syluest. v. Filij, q. 2. 2. Mosel. sum. tr. 2. cap. 18. num. 5. 2. Sayr. in Clauis, p. 1. l. 2. cap. 56. n. 6. Azor. tom. 1. l. 2. cap. 56. n. 6. Tolet. l. 5. c. 1. n. 9. Bonac. to. 2. d. 6. vni. pun. 2.

5 Tenetur parentibus obedire in iis, in quibus est illi subiectus: v. gr. in iis, quæ ad domesticam pertinent gubernationem, (modo res sit grauis) & ad bonos mores, animique salutem, vt in prauis amicitijs vitandis, in meretricibus, ludis prohibitis &c. fugiendis. Quia filius iure natura subditus est parentibus quoad domesticam gubernationem, & instructionem morum. Vnde si paterna bona disperset sine patris licentia mortaliter delinquet, etiam si vnicus sit hæres. Porro in his rebus, in quibus non subest patri, non peccat, si non obediatur: v. gr. in rebus malis, & iniustis, in electione status perfectioris sine de clericatu, siue de Religionis ingressu. Imò in materia matrimonij non tenetur semper filius patri obedire. In duplici autem casu Scio mortaliter delinquere: scilicet, si contra patris voluntatem contrahat cum aliqua indigna, seu notabiliter inferioris status: vel si dignam ducat, adest tamen aliqua necessitas in familia, vt iuxta patris contrahat voluntatem. Sayr. Clauis l. 7. cap. 5. num. 9. 10. & 11. Reginal. l. 20. n. 6. 17. Bonac. to. 2. d. 6. q. vni. pun. 4. Manu. sum. p. 1. c. 14. n. 2. Nauar. sum. c. 14. n. 15.

6 Tenetur corporali parentum necessitati occurrere quantum potest. Vnde grauer peccat, qui parentes ægotantes non inuisit, vel eorum sanitati non consulit, vel in carcere detentos, aut captos mente liberari non curat, vel in magna necessitate constitutos non succurrit: etiam si parentes alioquin possent sibi per aliquam artem sui status indecentem subuenire: secus si possent per artem quæ non sit suo statui decori adiuuari. D. Tho. 2. 2. q. 125. a. 5. Tolet. l. 5. cap. 1. Filiuc. tra. 28. p. 2. num. 3. Sayr. l. 7. cap. 5. num. 25.

7 Non potest filius Religionem inire patre, aut matre ad egestatem extremam, aut grauem redactis. Quia præceptum consilio est præferendum: sed eis debet subuenire, modo hæc concurrant conditiones: Vt paupertas sit præsens. Vt necessitas sit extrema, vel grauis: quæ talis dicitur, dum parentes possent quidem sine ope filij viuere, sed cum notabili iactura status, vt mendicando, vel famulando alijs. Vt filius remanendo in saeculo possit illiusmodi necessitati de præsentibus succurrere & ingrediendo non valeat. Vt non sit alius, qui possit, ac velit subuenire. Vt filius remanendo non sit in graui ac probabili peccandi lethali periculo, à quo per Religionis ingressum liberetur. D. Tho. 2. 2. q. 101. a. 4. ad 2. Nauar. sum. c. 14. n. 13. Sayr. in Clauis, l. 7. c. 6. Syluest. v. Religio, 2. q. 7. Bonac. to. 2. d. 6. q. vni. pun. 5. n. 4.

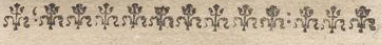
8 Filius professus tenetur egredi Religionem, etiam Prælato inuito, cum parentum necessitas Es. cob. & Mend. Theol. Moral. Tom. IV.

est extrema: si verisimile est eum posse egrediendo illis subuenire. Si verò necessitas tantum sit grauis & parentes in ea egestate versabantur, quando ingressus fuit filius, teneretur etiam egredi: quia huiusmodi debitum præcessit Religionis ingressum. Si autem non erat, sed post filij ingressum accidit: tunc tantum tenetur pro viribus perseverando in suo statu, eis subuenire: quamvis possit etiam licitè permissu Superiorum egredi. Sanch. l. 4. sum. cap. 20. num. 14. Tolet. l. 5. cap. 1. num. 6. Nauar. sum. cap. 14. n. 14. Manu. p. 1. c. 6. n. 4.

Porro si filius professus è Religione egressus ad subueniendum parentibus, suæ Religionis debet habitum gestare. Et dum manet in saeculo, debet obseruare non solum essentialia Religionis, sed etiam maiores Regulae obseruationes, nempe ieiunia, aut alia prout poterit. Præterea tenetur reuerti, quamprimum parentes ab illa extrema necessitate subleuauerit: & differens subleuare ex industria, vt diutius moretur in saeculo, non est in conscientia tutus. Imò tenetur redire, quancumque influx fuerit à Prælato, oblati necessariis pro necessitatibus parentum subleuatione. Sayr. l. 7. c. 6. a. n. 19. Reginal. l. 20. n. 3. Filiuc. tr. 28. p. 2. n. 10.

Tenetur adimplere, cum primum poterit, parentum circa debita & legata testamenta. Nam ea sine causa iusta differre, peccatū est lethale. Nauar. sum. c. 14. n. 16. Filiuc. tr. 28. p. 2. n. 7.

Filius quidem à patria potestate liberatur, per patris mortem, per professionem Religionis filij aut patris, per promotionem ipsius ad Episcopatum: aut quando pater perpetuo fit exul, ac deportatus est, aut quando fit hæreticus, aut exponit filium infantem vel languidum, aut, alio ipsum exponente, consentit, aut id ratum habet: aut quando filius emancipatur à patre coram Iudice competente, aut quando pater nuptias incestas contrahit, aut si captus bello iusto, aut seruus fit: imò alicubi, quando filius matrimonium contrahit. Reginal. l. 20. n. 23. Sa. v. Filius, n. 23.

CAPVT II.

De Parentum erga filios obligatione.

PARENTVM obligationes erga filios ad sex capita possunt reuocari. Debent subministrare eis necessaria ad vitam, si possunt, & contrariū gerentes lethaliter delinquant. Tenentur eos non transmittere ad hospitalium domos, nec eos exponere in publicis, vel priuatis, nisi in extrema aut graui necessitate. Obligantur eos bonis moribus per se, vel per alios institueri, atque corrigere. Non possunt eos diuendere absque iusta causa, qualis esset, aut propria mortis, aut ipsorum euitandæ, in casu, quo semetipsos parètes ipsi licitè diuendere valent. Tenentur eos à seruitute liberare, vel quia capti fuerunt in bello, vel quia à patre ex aliqua serua fuere progeniti. Debent eis studij operam dare volentibus providere, dummodo parentes possint, & studium sit eorum conueniens status, filijque in eo progressum efficiant. Vnde peccant parentes,

Quando tenentur filius professus egredi à Religione ad subleuandos parentes.

9 Quomodo se debeat in saeculo gestare, qui egreditur à Religione ad parentum leuamen.

10 Tenetur patris implere testamentum.

11 Quibus modis filius patriam exiit possit.

12 Obligationes parentum circa spiritualia ac temporalia.

Tenetur parentibus obedire in iis, in quibus est illi subiectus.

Tenetur corporali parentum necessitati succurrere quantum potest.

Filius non potest ingredi Religionem, parentibus ad egestatem extremam, vel grauem redactis.

Filius professus tenetur egredi Religionem, etiam Prælato inuito, cum parentum necessitas.